

ja les forces d'Urgell ocupaven poc més amunt i s'hi esmenten Altès, Organyà, Oliana, Taravaldo etc.

No són rars els homònims «Serra de *Ipsa Basella*» a. 1032 (*Arx.* de Solsona) impossible identificar-ho amb el nom del poble en estudi, car va com a afr. Nord de Torrefeta, que no sols n'és 35 k. lluny, sinó separat per les poblades valls dels rius Sió i Bragós i les serres que les parteixen. Un altre a la C. de Barberà: «in terminum de *Avinbodi* i locum q. voc. *Basella*» a. 1190 (*Cart.* de Poblet, 49) i, potser mutilat, «Sig. B. de *Basel*» a. 1169(80). Un riu *Bassella* prop Terrassa a. 1000 (*BABL* VII, 396); i com afrontació d'Elna «terminus de vico Elna super ipsa *Vassella*» a. 955 (colle. Moreau).

ETIM. És ben forta la tendència a identificar-lo amb el NP ibèric *Baesella* que Schuchardt (*Iber. Dekl.* 11), convincentment, emparella amb el teònim aquità *Baeserta*, i amb els NPP hispànics *Baisoibar*, *Baeso*, *Baesceris*, *Baesuri*, *Baesucci*; en tot plegat reconeixem l'arrel basca de *baso*, ib. *baes* = ll. *saltus*, majorment existent també en *Baicorise* (que Whatmough, *D.A.G.*, p. 104, etimologitza inadmissiblement, però hi ha equívoca unió amb un mot bascoide).¹

Tendeix a dissuadir-nos-en l'haver de separar-lo dels homònims citats, on tant l'ús apellatiu amb article *Sa* en el d'Elna i el de Torrefeta, com la naturalesa fluvial en el de Terrassa donen entenent un derivat de *bassa* (a la manera del riu *Bassa* de Perpinyà). En el present, l'aiguabarreig de la Ribera Salada amb el Segre és de creure's que sovint hi formà embassaments.

Però en aquest hi ha una bona raó per preferir un origen pre-romà. Perquè és versemblant que la situació correspongui a la d'una ciutat aborigen que anomena Ptolemeu *Βεσῆδα*, enumerant-la en llista d'Est a Oest, darrere *Σεβένδουνον*, *Βάσσι* i *Ἔγωσα*: si aquells són respectivament 'Besalú', 'Bas' i 'Gósol', ja correspon que *Βεσῆδα* sigui 'Bassella' (cf. el que dic a l'art. *Gósol*). Es pot endevinar, doncs, que la *δ* de Ptolemeu respondria a la *ll* del nom ibèric explicat per Schuchardt, sigui com variant fonètica o derivativa. -ssorda com ho hem vist supra en els casos de *Bas* i de *Bassegoda*.

El duplicat vocàlic *Beo-/Baos-* de Ptolemeu correspondria al duplicat *BAES-/BAS-* documentat per Schuchardt amb el sentit de 'lloc muntanyós', idea que no té res d'incompatible amb la situació de *Bassella* i els seus bassals, com ho veiem per la *serra* del doc. citat de 1032.

¹ J. Segura, més desorientat encara (*Veu del Monts.* 1896, 35) hi voldria veure el NP *BASILIA* induït per la pensada arbitr. d'extreure'n el nom d'Umbert de *BASILIA* (però ja hem vist que aquest venia del *Baseia* de Bna. o de l'Emp.: amb -s- simple i sonora).

Basset, *Cala'n ~*, *Cala'n Bassí*, *Bini-bassí*, van junt amb l'antic *Bini-bassa*, s. v. *baci Basseta*, -etes, V. *Bassa Basset(s)* cognom, V. *Bas-* i *Beç Bassiero*, *Basso*, V. *Bas*

BAST

Apleguem ací un grup de noms, no tots prou explicats ni assegurats, i que en part poden haver estat assimilats secundàriament a aquesta arrel catalana. *Coll del Bast* te. Banyuls d. l. Mar. (p. El Banà xxv, 32.7), Costa del *Bast* te. Saldes (xxxviii, 74.5): per un coll solen passar camins de bast, però vora el de Saldes sembla que no hi ha camins, o es pot comparar a la forma d'un bast (cf. infra *Bastets*); i *cal Baster* també a Saldes, 65.7.

Els Bastets, Serra d'~, que va de St. Llorenç de Morunys cap a Guixers (1932, 1964, xxxviii, 145.22), paral·lela i al N. de la Serra de Busa, i més baixa: serra molt trencada, formada per turonets aguts units per altres tants collets; dels quals li ve el nom, per comparació amb l'enfondiment del bast, vist de través sobre l'animal: cf. *albarda* i *selleta* en el mateix sentit en noms genèrics de Top. Val.; i l'al. *sattel* 'collada'.

Baster, més aviat antropònim o NL postantropònim (si bé l'art. i *cal* o *can* avantposats sovint són addicions recents): *Serrat d'en Basté(r)* a Estageil, cap a Jau (xx, 153.7); i els que cito supra i infra. Pont de la *Bastera* a. 1623 (en l'arxiu de Tuïr). Font (o vial) de Na *Bastera* te. Esporles (xl, 199.22), encara que el mapa Masc. li posa *de sa Bastera*.¹

Hi ha una variant *Bastero* que no trobo explicada (estrangeritzada? mossàrab?); fou el nom de l'erudit filòleg català *Bastero*, S. XVIII (després tornat italià) (cf. P. Bohigas Tarragó, *Misc. Fabra*); i don Peregrí de *Bastero* fou sergent dels voluntaris antifrancesos de 1793 (Maldà, *C. de Sastre* 1793, II, p. 99). Joan *Bastairós* s'esmenta entre els mestres constructors del convent d'El Miracle (Baraut, *S. M. del Miracle*, 38): derivat que, amb *-air-* i *-ós* fa pensar en un origen ross-llengd.; per interpretar-ho cal, però, comptar amb la forma *Cal Bastairús* masia de l'immediat St. Just d'Ardevol, i Cabana del *Baster* te. Oliu (també pròxim) (XLVI, 123); hem de restar indecisos entre un derivat pejoratiu (*-ús/ós*) d'un *bastaire* = *baster* (menestral d'arreu de bèsties) i una immigració nòrdica. Però ¿serien d'aquest ofici, tots, o altra cosa, almenys alguns?

La desconfiança etimològica creix, però, en terres de substrat àr.-mossàr. (cf. *Bastero?*). Car en el te. de Garcia (XIII, 108.3) és un orònim hidronímic: *Lo Rec de Bast*, que ens desvia de tota idea de transport o d'ús metafòric del mot català, mentre que coincidim del tot amb l'àr. *bašt*, de l'arrel aràbiga i hisp-àr. *bašt* 'estendre, desplegar, soltar', en *RMa bisât*, *bašt* «tapedum» amb la glossa «omne quod extenditur» (602.3 f. i 37b); hi ha també l'abstracte *bašta* «étendue, capacité» (Belot) i *bašt* 'extens' o 'amollador' (que ha donat el nom d'*Albacete*) i el part. act. *bāšt* «qui étend, qui embrasse», que, segons la norma vulgar hispanomagrebina, es contraïa en *bašt*, com ho comprova el NP femení algerià *Bāsta* (GGAlg., 37).

D'altra banda en el *Rept.* d'Eivissa figura una llegüeria que hom llegeix *Carias Abastii* entre les de Portmany, lectura de Macabich: jo creia llegir *Alastili*